

Datum 2023-05-16

FI dnr 23-14507

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Riktlinjer för sanktionsavgifter för vissa överträdelser av artikel 19 i EU:s marknadsmissbruksförordning

Beslutade av styrelsen 2023-05-16, dnr 23-14507

Tillämpningsområde

Dessa riktlinjer ska, med undantag för de avgränsningar som framgår nedan, användas när Finansinspektionen beslutar om ett ingripande genom sanktionsavgift på grund av överträdelser av artikel 19.1, 19.2, 19.6 och 19.7 i förordningen (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk¹ (marknadsmissbruksförordningen).

Avgränsningar

Riktlinjerna ska inte tillämpas på

- åsidosättanden av anmälningsskyldighet för transaktioner som gäller utsläppsrätter, auktionerade produkter baserade på utsläppsrätter eller relaterade derivat, eller
- överträdelser av artikel 19.6 i marknadsmissbruksförordningen förutsatt att anmälan har varit godtagbar och kommit in till Finansinspektionen senast tre affärsdagar efter det datum som transaktionen gjordes.

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG.

Gällande rätt

Personer i ledande ställning hos en emittent, och närstående personer till dem, ska enligt artikel 19 i marknadsmissbruksförordningen anmäla sina transaktioner i aktier eller skuldinstrument som är utgivna av den emittenten eller derivat eller andra finansiella instrument som är kopplade till dem. Anmälningsskyldigheten gäller för en sådan person så snart som transaktionernas sammanlagda belopp under ett kalenderår har uppnått ett värde av 5 000 euro. Tröskeln ska beräknas utan så kallad netting. Anmälan ska göras till den behöriga myndigheten utan dröjsmål och senast tre handelsdagar (i marknadsmissbruksförordningen ”affärsdagar”) efter transaktionsdagen. För svensk del är Finansinspektionen behörig myndighet och transaktionerna ska anmälas till inspektionens insynsregister.

Marknadsmissbruksförordningen kompletteras inom EU-rätten genom delegerad lagstiftning. I Sverige kompletteras marknadsmissbruksförordningen därutöver av lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (KompL).

Om en fysisk eller juridisk person bryter mot förordningens regler om anmälningsskyldighet ska Finansinspektionen ingripa (5 kap. 2 § 5 KompL). Inspektionen kan bland annat ingripa genom att besluta om en sanktionsavgift (5 kap. 3 § första stycket 6 KompL). Finansinspektionen får avstå från att ingripa bland annat om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det finns särskilda skäl (5 kap. 17 § KompL).

En ringa överträdelse är en överträdelse som framstår som bagatellartad. En ursäktlig överträdelse kan till exempel vara en överträdelse som uppenbart har begåtts av förbiseende.² En överträdelse kan också vara ursäktlig om den beror på omständigheter som den anmälningsskyldige inte rimligen har kunnat råda över eller förutse, till exempel tekniska problem hos Finansinspektionen. Särskilda skäl för att avstå från ett ingripande kan exempelvis finnas om den som har begått överträdelsen är underårig och det framstår som orimligt att ingripa mot honom eller henne.³

När Finansinspektionen fastställer sanktionsavgiftens storlek ska en sammanvägd bedömning göras av omständigheterna i det enskilda fallet.⁴ Finansinspektionen ska vid sin bedömning ta särskild hänsyn till hur

---

² Prop. 2016/17:22 s. 391.

³ Prop. 2016/17:22 s. 392.

⁴ Prop. 2016/17:22 s. 223.

allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått samt till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som har uppstått och graden av ansvar (5 kap. 15 och 18 §§ KompL). Utöver detta ska det i förekommande fall tas särskild hänsyn till vissa försvårande och förmildrande omständigheter (5 kap. 16 och 18 §§ KompL). Finansinspektionen ska även, enligt 5 kap. 18 § KompL, ta särskild hänsyn till den anmälningsskyldiges finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen, eller någon annan, gjort till följd av överträdelsen. De omständigheter som anges i 5 kap. 15, 16 och 18 §§ KompL är exemplifierande och utgör inte en uttömmande uppräkningslista av vilka omständigheter som Finansinspektionen ska beakta.⁵

För att uppnå syftet med lagstiftningen ska de sanktionsavgifter som Finansinspektionen beslutar om vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Sanktionsavgiften för varje enskild överträdelse får inte överstiga det avgiftstak som anges i 5 kap. 8 § KompL.

Riktlinjer

Den prövning som Finansinspektionen gör för att fastställa sanktionsavgiftens storlek består av fem steg. I det första steget fastställer Finansinspektionen ett så kallat grundbelopp som baseras på transaktionens värde och överträdelsens varaktighet. Därefter, i steg två, beaktar inspektionen andra omständigheter som påverkar överträdelsens allvar än de som ska beaktas i steg ett. I steg tre tar Finansinspektionen ställning till om det finns några försvårande eller förmildrande omständigheter som ska påverka sanktionsavgiftens storlek. I steg fyra beaktas den anmälningsskyldiges finansiella ställning respektive den eventuella vinst som denne eller någon annan har gjort till följd av överträdelsen. Till sist, i det femte steget, gör Finansinspektionen en proportionalitetsbedömning.

Steg 1 – Grundbeloppet

I det första steget fastställs ett grundbelopp. Grundbeloppet utgår från transaktionens värde och överträdelsens varaktighet.

Grundbeloppet beräknas i ett *första led* genom att transaktionens värde multipliceras med 20 procent för fysiska personer respektive 25 procent för juridiska personer. Vid beräkningen utgår Finansinspektionen dock aldrig

---

⁵ Prop. 2016/17:22 s. 223.

från ett högre transaktionsvärde än 5 000 000 kronor för fysiska personer respektive 10 000 000 kronor för juridiska personer (de så kallade maxbeloppen). Det innebär att grundbeloppet aldrig kommer att överstiga 20 respektive 25 procent av relevant maxbelopp.

$$\text{Grundbelopp} = \text{transaktionens värde} * x \text{ procent}$$

I ett *andra led* beaktas överträdelsens varaktighet. Överträdelsens varaktighet motsvarar anmälans försening. Om anmälan kommit in till Finansinspektionen innan inspektionen uppmärksammat den anmälningsskyldige på att någon anmälan inte har gjorts, görs ett procentuellt avdrag från det belopp som har räknats fram i det första ledet. Avdraget, som framgår av tabellen nedan, minskar i storlek ju längre tid som överträdelsen har pågått.

Överträdelsens längd	Avdrag
1 handelsdag	80 %
2–3 handelsdagar	75 %
4–5 handelsdagar	70 %
> 5 handelsdagar	60 %
> 2 veckor	50 %
> 1 månad	40 %
> 2 månader	30 %

Om den anmälningsskyldige kommer in med en anmälan först efter att Finansinspektionen har uppmärksammat denne på att någon anmälan inte har gjorts, räknas anmälan som utebliven och då görs inget avdrag i detta led.

Steg 2 – Överträdelsens allvar

I steg två beaktar Finansinspektionen andra omständigheter som avser överträdelsens allvar än transaktionens värde och överträdelsens varaktighet. Inspektionen gör en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet med utgångspunkt i de omständigheter som anges i 5 kap. 15 § KompL. Där framgår att det ska tas särskild hänsyn till överträdelsens

konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar.

En överträdelse som avser en större transaktion är som utgångspunkt allvarligare än en överträdelse som avser en mindre transaktion eftersom risken för att transaktionen har en marknadspåverkan är större.

Finansinspektionens sanktionsmodell tar hänsyn till detta genom att inspektionen beaktar transaktionens värde när grundbeloppet fastställs. Om transaktionsvärdet överstiger det för ärendet relevanta maxbeloppet med stor marginal kan värdet emellertid även beaktas vid bedömningen av överträdelsens allvar i steg två.

Det är av betydelse för Finansinspektionens bedömning av de potentiella effekterna på det finansiella systemet bland annat om det har funnits en risk för att transaktionen har kunnat påverka priset på det finansiella instrumentet vid den aktuella tidpunkten.

Finansinspektionen kan vid bedömningen av graden av ansvar till exempel beakta om det finns omständigheter som tyder på att den anmälningsskyldige medvetet har försökt att undanhålla information om transaktionen eller om denne har dragit fördel av att anmäla transaktionen för sent eller inte alls. Att graden av ansvar hos den anmälningsskyldige är låg, till exempel på grund av att denne inte känt till att transaktionen genomförts, är ett exempel på en sådan omständighet som kan medföra att inspektionen bedömer att en överträdelse är mindre allvarlig. Ytterligare en omständighet som kan medföra att överträdelsen bedöms som mer allvarlig är om anmälan innehåller brister i förhållande till kraven i artikel 19.6 i marknadsmissbruksförordningen.

Efter att ha identifierat omständigheter som kan ha betydelse för överträdelsens allvar gör Finansinspektionen en sammanvägd bedömning av om grundbeloppet bör justeras för att säkerställa att sanktionsavgiften återspeglar överträdelsens sammantagna allvar. Omständigheter som medför att överträdelsen bedöms som mer allvarlig leder till att det belopp som Finansinspektionen har fastställt i steg ett ska höjas. Omständigheter som

medför att överträdelsen bedöms som mindre allvarlig leder i stället till att beloppet ska sänkas.

Steg 3 – Försvårande och förmildrande omständigheter

I det tredje steget tar Finansinspektionen ställning till om det finns försvårande eller förmildrande omständigheter som inspektionen ska beakta när den fastställer sanktionsavgiften. Exempel på sådana omständigheter som ska beaktas i detta hänseende anges i 5 kap. 16 § KompL. Om inspektionen kommer fram till att det finns försvårande omständigheter ska de beaktas i höjande riktning när sanktionsavgiftens storlek bestäms, medan förmildrande omständigheter ska beaktas i sänkande riktning.

I försvårande riktning ska det beaktas om anmälaren tidigare har begått en överträdelse av marknadsmissbruksförordningen. Vid bedömningen av om och i sådant fall hur den tidigare överträdelsen ska påverka avgiftens storlek bör det fästas särskild vikt vid om överträdelserna är likartade och hur lång tid som har gått mellan dem.⁶

En förmildrande omständighet som i förekommande fall ska beaktas är om anmälaren förorsakas men till följd av att han eller hon på grund av överträdelsen blir, eller kan antas bli, avskedad eller uppsagd från en anställning, eller drabbas av annat hinder eller synnerlig svårighet i sin yrkes- eller näringsutövning.

När det gäller en utebliven anmälan kan det exempelvis även beaktas om den anmälningsskyldige skyndsamt anmäler transaktionen efter att Finansinspektionen har uppmärksammat personen på överträdelsen.

Steg 4 – Finansiell ställning och eventuell vinst

I det fjärde steget görs en bedömning av om den anmälningsskyldiges finansiella ställning är sådan att den bör ha en påverkan på sanktionsavgiftens storlek. Om den anmälningsskyldige är en juridisk person med god finansiell ställning kan det beaktas i höjande riktning. Om den anmälningsskyldige har en påtagligt svag finansiell ställning kan det beaktas i sänkande riktning. Finansinspektionen ska även beakta en eventuell vinst

---

⁶ Prop. 2016/17:22 s. 390.

som den anmälningsskyldige eller någon annan har gjort genom överträdelsen.

Steg 5 – Proportionalitetsbedömning

Prövningen avslutas med att Finansinspektionen gör en bedömning av om den avgift som steg 1–4 resulterat i framstår som proportionerlig. Det innebär att sanktionsavgiften inte får vara större än vad som är motiverat i förhållande till omständigheterna i det enskilda fallet.

Dokumentinformation

Dokumentnamn

Riktlinjer för sanktionsavgifter för vissa överträdelser av artikel 19 i EU:s marknadsmissbruksförordning

---

Diarienummer

23-14507

Beslutsdatum

2023-05-16

Ikraftträdandedatum

2023-05-16

Dokumentägare (titel/funktion)

Verksamhetsområde Marknader, rättsavdelningschefen

Beslutsfattare (titel/funktion)

Styrelsen

Hänvisning till externa krav

5 kap. lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

---

Hänvisning till interna styrdokument kopplade till detta

Versionshistorik

Ikraftträdande   Version   Kommentar

2023-05-16	1.0	Ersätter Riktlinjer för sanktionsavgifter för vissa överträdelser av artikel 19 i EU:s marknadsmissbruksförordning, dnr 18-3401
------------	-----	---
